

Utbildningsinspektion i Skyttefällaskolan och Tallåsskolan förskoleklass samt grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av rektorsområdet	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Skyttefällaskolan och Tallåsskolan den 15–16 februari 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Skyttefällaskolan och Tallåsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Skyttefällaskolan och Tallåsskolan intervjuades rektorn, personal, elever i årskurs 2 och 6 samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i årskurs 2 och 6 samt besökte förskoleklassen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av rektorsområdet

Skyttefällaskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	34
Förskoleklass	12
Grundskola	88

Tallåsskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	18
Förskoleklass	6
Grundskola	46

Rektorsområdet består av årskurs 1–6 i Skyttefällaskolan och Tallåsskolan samt årskurs 1–3 i Fröviskolan. Fröviskolan behandlas i en annan rapport. Rektorsområdet består också av tre förskoleklasser, tre fritidshem, tre förskolor samt två dagbarnsvårdare. Dessa delar av rektorsområdet behandlas inte i denna rapport. Rektorn har också tillsynsansvar över den enskilda förskolan föräldrakoooperativet Solrosen i Ruda. Rektorn har ansvar för ca 40 stycken anställda.

Antal anställda i Skyttefällaskolan är tio stycken och i Tallåsskolan åtta stycken. Skyttefällaskolan byggdes om 1996 och ligger i Berga norr om Högsby centralort. Tallåsskolan byggdes 1957 och ligger i Ruda söder om centralorten. Efter årskurs 6 börjar eleverna i årskurs 7 i Fröviskolan i Högsby. Båda skolorna har elever som är asylsökande samt andra elever med utländsk bakgrund.

Verksamheten i Skyttefällaskolan är organiserad i åldershomogena grupper förutom i årskurs 1–2 som är en åldersblandad klass. I Tallåsskolan är verksamheten organiserad i åldersblandade klasser, årskurs 1–2, 3–4 samt 5–6.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Skyttefällaskolan och Tallåsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att eleverna trivs i sina skolor. Eleverna känner sig trygga och personalen lägger ner tid på värdegrundsarbetet vilket också i huvudsak ger bra resultat. Elever och föräldrar upplever att de får bra information om målen i läroplanen och kursplanerna. Föräldrarna är vidare nöjda med den samverkan som sker i form av t.ex. utvecklingssamtal och annan information. Arbetsplanen och kvalitetsredovisningen bedöms av inspektörerna hålla god kvalitet.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Kvalitetsarbetet bör förbättras genom att skolorna följer upp och utvärderar elevernas kunskapsresultat ur ett skolperspektiv samt arbetar för att fler elever ges möjlighet att nå de nationella målen i årskurs 5.
- Elevernas ansvar och inflytande över sin utbildning bör förbättras.

- Åtgärdsprogrammets kvalitet bör generellt sett förbättras.
- Rektorns ansvar att som pedagogisk ledare inrikta verksamheten på att nå de nationella målen bör förbättras.
- Skolorna bör förbättra sin information om språkvalet så det klart framgår vad eleverna kan välja.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Modersmålsundervisning erbjuds inte (2 kap 9 § grundskoleförordningen).
- Eleverna ges inte det stöd de har rätt till (4 kap 1 § skollagen samt 5 kap. 4–5 §§ grundskoleförordningen).
- Elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet får inte det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- I skolorna förekommer undervisning som inte är ickekonfessionell (förordning om läroplan för det obligatoriska skolväsendet m.m. avsnitt 1).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Stämningen i skolorna beskrivs vid intervjutillfällena under inspektionen genomgående som bra och inspektörerna bedömer också att eleverna i skolorna känner sig trygga och att det är lugna och trivsamma skolor. Språkbruket i framförallt Tallåsskolan upplevdes emellertid vid inspektionstillfället som förhållandevis grovt med många svordomar. Personalen bekräftade bilden att eleverna använder mycket svordomar men menade att de alltid säger till när de hör svordomar från eleverna. Inspektörerna vill peka på vikten av att skolorna även fortsättningsvis gör ansträngningar och arbetar förebyggande för att förbättra språkbruket bland eleverna.

Skolorna använder sig av olika tester av elevernas kunskaper i svenska, engelska och matematik. Personalen uppger att eleverna testas och att testernas resultat sedan används för att påverka undervisningen. Bland annat utvärderar personalen varje läsår resultaten från tester och även om de har arbetat med något nytt. Personalen uppger vidare att de har kontroll över elevernas kunskaper även i andra ämnen och att detta utgör utgångspunkt för utvecklingssamtalen med elever och föräldrar. Inspektörerna har också tagit del av en omfattande dokumentation av elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Rektorn uppger att det görs sammanställningar över elevernas och skolornas resultat i de nationella proven i årskurs 5 samt även av lästester och s.k. DLS.

Sammanställningar av resultaten i de nationella proven i årskurs 5 i Skyttefällaskolan visar att läsåret 2003/2004 nådde alla elever målen i svenska och matematik och i engelska nådde 7 elever av 10 målen. Lsåret 2004/2005 genomförde 18 elever proven i svenska och matematik och 12 respektive 15 elever nådde målen. I engelska genomförde 16 elever proven och 14 nådde målen.

Motsvarande siffror för Tallåsskolan visar att läsåret 2003/2004 nådde samtliga elever målen i svenska och matematik och i engelska nådde 6 elever av 11 må-

len. Läsåret 2004/2005 genomförde 12 elever de nationella proven och 10 elever i svenska, 7 i matematik och 7 i engelska nådde målen.

Inspektörerna bedömer att skolornas kunskapsresultat är godtagbara. Skolan bör arbeta vidare så att fler elever ges möjlighet att nå de nationella målen i årskurs 5. Personalen gör ett bra arbete med att dokumentera och analysera enskilda elevers resultat. Det är emellertid av vikt att rektorn tar ett övergripande ansvar för att följa upp och utvärdera elevernas kunskapsresultat ur ett skolperspektiv, se mer i avsnittet bedömning av verksamheten.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att Skyttefällaskolan och Tallåsskolan når godtagbara resultat då det gäller elevernas kunskaper men att skolan bör arbeta vidare så att fler elever ges möjlighet att nå de nationella målen i årskurs 5. Skolan bör följa upp och utvärdera elevernas kunskapsresultat ur ett skolperspektiv. Skolans resultat av arbetet med normer och värden bedöms i huvudsak som bra.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skollledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Skolorna arbetar förebyggande med normer och värden genom gruppsamtal, samarbetsövningar och värderingsövningar. Lärarna är rastvakter enligt ett särskilt schema. I skolorna finns också ordningsregler som elever och lärare har arbetat fram tillsammans.

Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barn och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. Vid inspektionstillfället hade skolorna handlingsprogram mot mobbning. Inspektörerna bedömer skolans arbete med normer och värden som bra men förutsätter att skolan beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete.

I samtliga ämnen har personalen bearbetat de nationella kursplanerna. Elever och föräldrar uppger att de känner till målen för undervisningen. Information om målen får de bl.a. vid föräldramöten, utvecklingssamtal och på lektionerna. Föräldrarna uppger sig också vara nöjda med övrig information från skolan.

Lektionsbesök och intervjuer ger en bild av att skolans undervisning övergripande är av god kvalitet. Till exempel erbjuder skolorna i viss utsträckning möjligheter till olika arbetssätt för de äldre eleverna. Det förekommer även att eleverna får söka kunskap via Internet och tillämpa egna sätt att redovisa. Skytte-

fällaskolan har påbörjat ett NTA-projekt (naturvetenskap och teknik för alla) från förskoleklass till årskurs 6. Detta är även tänkt att utvecklas till ett kommunövergripande projekt.

Rektorn och personal framhåller att en stor del av eleverna vid skolorna har behov av stöd. Resurser till stöd beräknas centralt i kommunen efter antal elever i en skola och inte efter behovet. Personal och rektor är överens om att alla elever inte får det stöd de är i behov av och att det stöd som ges inte heller är tillräckligt. Stöd ges uteslutande i svenska och matematik. Rektorn uttrycker att ”skall en elev få stöd i engelska innebär det att någon annan elev inte får stöd i matematik”. Stöd skall ges till alla elever som har svårigheter i skolarbete. Stödet skall också vid behov ges i samtliga av grundskolans ämnen och kan inte inskränkas till enbart svenska och matematik. Inspektörerna bedömer att skolorna brister i sin skyldighet att ge eleverna de särskilda stödinsatser som de har rätt till.

Ett viktigt instrument för att beskriva hur stödet till elever skall utformas är åtgärdsprogrammen. I skolorna skrivs också åtgärdsprogram. Däremot varierar kvaliteten kraftigt i såväl formuleringar som uppföljningar. Flera av åtgärdsprogrammen är schablonartade och ser i stort sett likadana ut. Åtgärdsprogrammen skrivs också i många fall enbart en gång per termin i samband med utvecklingssamtalen och någon uppföljning däremellan förekommer oftast inte. Inspektörerna bedömer att det är av stor vikt att det förs gemensamma diskussioner i skolorna om syftet och innehållet i åtgärdsprogrammen så att kvaliteten och omfattningen av dessa kan förbättras.

I skolorna ges inte studiehandledning på modersmålet trots att det finns elever som har behov av detta. Elever som har behov av studiehandledning på sitt modersmål skall få det som en särskild stödinsats. Inspektörerna bedömer att detta måste åtgärdas.

Dokumentation av elevernas kunskapsutveckling är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödinsatser behöver sättas in. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtalet. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framtidsytande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Ett arbete för att skapa en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev har påbörjats på skolorna och rektorn bedömer att dessa planer kan vara i praktiskt bruk till höstterminen 2006. Inspektörerna vill framhålla vikten av att skolorna intensifierar sitt arbete med att upprätta dessa planer för varje elev.

I båda skolorna har eleverna möjlighet till formellt inflytande i form av klassråd och elevråd. Enligt lärare och elever är det mest praktiska saker som hanteras i dessa råd. Eleverna själva uppfattar inte att de har så stora möjligheter att påverka undervisningen utan det de kan ha synpunkter på är framför allt i vilken ordning de kan utföra sina uppgifter. Lärarna uppger att eleverna kan komma med förslag om hur de vill påverka undervisningen och att de lyssnar på förslagen men att det är lärarna som gör planeringar som styrs av målen i kursplanerna och läromedel. Inspektörerna fick vid intervju tillfällen med eleverna inte uppfattningen att eleverna var vana vid att diskutera och argumentera för sin ståndpunkt. Inspektörerna bedömer att skolorna bör förbättra sitt arbete med elevernas ansvar och inflytande över sin utbildning i enlighet med läroplanen.

Det har vid inspektionen framkommit, både vid klassrumsbesök och i intervjuer, att skolorna har många kristna inslag i undervisningen. Bland annat har skolorna s.k. skolandakter ett par gånger per termin som en präst från Svenska Kyrkan håller i. Dessa skolandakter är obligatoriska inslag i undervisningen. I läroplanen slås fast att undervisningen i skolan skall vara ickekonfessionell. Undervisningen skall vidare vara saklig och allsidig. Alla föräldrar skall med samma förtroende kunna skicka sina barn till skolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan måste utforma verksamheten så att varje elev kan delta. Inspektörerna bedömer att skolornas undervisning i denna del strider mot läroplanen och måste förändras.

Vid intervjuer med skolornas personal och med rektorn framgår att kvalitetsarbetet i vissa delar behöver utvecklas. De låga kunskapsresultaten i årskurs 5 uppmärksammas i liten utsträckning. Resultaten används som ovan nämnts inte som utgångspunkt i kvalitetsarbetet. Diskussioner som behandlar bedömning och utvärdering av lärandet är sällsynt förekommande. Rektorn uppger sig driva kvalitetsarbetet i skolorna och försöker få kvalitetsarbetet att hänga ihop med kvalitetsredovisningarna. Rektorn skriver kvalitetsredovisningarna utifrån lärarnas utvärderingar och arbetsplanen. Kvalitetsredovisningen lämnas sedan vidare till förvaltningen. De prioriterade områdena i skolornas kvalitetsredovisningar är bl.a. övergångar och samverkan, kvalitetsredovisning och värdegrunden. Kvalitetsredovisningarna innehåller information om mål, hur skolorna har arbetat för att nå målen samt åtgärder för att öka måluppfyllelsen och analys. Personalen är välinformerade om kvalitetsredovisningen och tycker arbetet är bra. Inspektörerna bedömer att skolornas kvalitetsredovisningar är av bra kvalitet men att kvalitetsarbetet bör förbättras genom att elevernas kunskapsresultat diskuteras, analyseras och utgör grund för förbättringsinsatser.

Rektorn har varit rektor i skolorna sedan hösten 2002. Tidigare har hon arbetat som rektor i förskolan. Hon har genomgått den statliga rektorsutbildningen. Rektorn upplever att hon får bra stöd från förvaltningen och från andra rektorer i kommunen. Hon besöker skolorna en dag per vecka men finns annars centralt placerad med övriga rektorer i kommunen i Fröviskolan. Rektorn är väl känd bland både elever och föräldrar. Personalen i skolorna har gett uttryck för att de saknar rektorns närvaro och även att det saknas pedagogiska diskussioner under rektorns ledning. Inspektörerna bedömer att rektorns ansvar att som pedagogisk ledare inrikta verksamheten på att nå de nationella målen bör förbättras.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolans arbete för att främja en god arbetsmiljö till stora delar fungerar väl. Lektionsbesök och intervjuer ger en bild av att skolans undervisning övergripande är av god kvalitet. Skolorna ger emellertid inte elever i behov av särskilt stöd de stödinsatser de har rätt till och detta måste åtgärdas. Likaså måste elever som har behov av studiehandledning på modersmålet få det. Åtgärdsprogram skrivs men kvaliteten i dessa måste generellt sett förbättras. Vidare bör skolorna förbättra sitt arbete med elevernas ansvar och inflytande över sin utbildning. Kvalitetsarbetet bör förbättras i den del som avser elevernas kunskapsresultat och det finns således behov av ett systematiskt förbättringsarbete utifrån de resultat som uppnås. Det framkommer att skolans personal har önskemål om och behov av pedagogiska diskussioner kring det gemensamma uppdrag som uttrycks i läroplan och kursplaner och rektorns ansvar i

denna del bör förbättras. Vidare skall skolornas undervisning vara ickekonfessionell.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Elevens val erbjuds i skolorna i olika omfattning. I Skyttefällaskolan erbjuds eleverna för en period att söka t.ex. idrott, data, göra skoltidning, läxhjälp samt bild. I Tallåsskolan har eleverna elevens val en vecka varje termin där de kan välja t.ex. bild, idrott, teknik, slöjd och musik. Med anledning av att Skyttefällaskolan erbjuder läxhjälp som elevens val vill inspektörerna poängtera vikten av att undervisningen i elevens val skall utgöra en breddning och fördjupning av elevernas kunskaper i ett eller flera av skolans ämne. Eleverna skall dessutom erbjudas ett allsidigt urval av ämnen och således inte enbart praktiska ämnen. Elevens val får inte ersätta stödundervisning. I Tallåsskolans timplan ingår inte elevens val varför inspektörerna vill framhålla att elevens val enligt skollagen skall omfatta 382 timmar om 60 minuter i grundskolan. Det är av vikt att skolan försäkras sig om att eleverna får rätt antal timmar under sin grundskoletid.

Som språkval erbjuds eleverna i Skyttefällaskolan och Tallåsskolan att läsa tyska, franska och spanska samt engelska. De elever som valt franska fick emellertid inte det för det var för få elever som valt franska. Om det är fler än fem elever i kommunen som valt franska har inte inspektörerna fått svar på under inspektionen. De elever som valt spanska var enligt rektorn för många så där skedde en lottning och de elever som då inte fick spanska fick läsa tyska eller engelska. Om en kommun erbjuder tyska, franska och spanska som språkval är kommunen sedan skyldig att anordna undervisningen i dessa språk om minst fem elever i kommunen väljer språket och eleverna kan bedömas ha möjlighet att fortsätta studierna i språket i gymnasieskolan. Inspektörerna vill understryka att om fler än fem elever valt franska i kommunen måste kommunen också anordna undervisning i franska. Vidare är det inte acceptabelt att lotta bland de elever som valt spanska utan kommunen måste där anordna undervisning i spanska för samtliga elever som valt det språket. Som språkval skall också erbjudas modersmål för de elever som har rätt till sådan undervisning, svenska som andra språk, svenska, engelska eller teckenspråk. Skolorna erbjuder således enbart engelska utav dessa alternativ och inspektörerna bedömer att skolorna bör förbättra sin information så att det klart framgår vad en elev har rätt att välja som språkval. I övrigt hänvisas till kommunrapporten angående språkvalet.

Det har vid inspektionen framkommit att eleverna åker till Fröviskolan och har undervisning i slöjd. Enligt uppgift tar personalen i Fröviskolan enbart emot 16 elever i syslöjdsalen och eleverna från Skyttefällaskolan är 18 stycken. Skolan låter då två av eleverna turas om att sitta i biblioteket och göra teoriuppgifter under handledning av en fritidspedagog. Inspektörerna betonar vikten av att skolan förvisar sig om att undervisningstiden i slöjd genomförs under lärares ledning och att eleverna ges möjlighet att nå målen i ämnet slöjd.

Skolorna erbjuder inte elever med annat modersmål än svenska någon undervisning i sitt modersmål och detta måste åtgärdas.

All personal på skolorna har utbildning för den undervisning de bedriver.

Såvitt framkommit vid inspektionen tillhandhåller skolorna datorer och läromedel i erforderlig omfattning. Synpunkter har emellertid framkommit att vissa läromedel är gamla, vilket inspektörerna också har uppmärksammat. Påpekas kan därför att det är av vikt att skolorna uppdaterar läromedlen så att det säkerställs att eleverna har den utrustning som krävs för en tidsenlig utbildning.

Sammanfattning

Utbildningen i skolorna bedöms generellt ha goda förutsättningar. Modersmålsundervisning erbjuds inte och detta måste åtgärdas. Vidare bör skolorna förbättra sin information om vad eleverna skall erbjudas som språkval samt måste anordna undervisning i spanska för de elever som valt språket.

Datum	Ort
2006-09-22	Linköping

Christina Aro Östgren

Anders Kennberg